

Illustratrice Kaatje Vermeire:

'Ik houd van droeve dingen'

Tijdens de Kinderboekenbeurs in Bologna stond de jonge Vlaamse illustratrice Kaatje Vermeire volop in de aandacht. Zelf vond ze het wat overdreven, zelfs een beetje beangstigend. Maar haar uitgever en anderen zijn overtuigd. 'Kaatje Vermeire is een groot talent. Het is een eer om getuige te zijn van haar ontwikkeling.'

Is dit een kinderboek? Het is dat *De vrouw en het jongetje* een prentenboek is, met een klein jongetje, meestal in een rood truitje, in de hoofdrol. Maar de grote platen – met bruin en donkergrijs als hoofdkleuren, op een achtergrond van karton en hardboard – geven het nu niet bepaald de indruk van een vrolijk voorleesverhaal. Maar mooi zijn ze wel, die prenten. En speelt, onder andere door de details, vormgegeven in kant, touwtjes en gaas. Maar, zoals de schrijfster van haar derde prentenboek *Mare en de dingen* zegt, ze hadden net zo goed in een galerie kunnen hangen.

Kaatje Vermeire (1981) werd dit voorjaar geëerd als de ontdekking van Bologna, na haar eerste bezoek aan de belangrijkste internationale kinderboekenbeurs. Ze was er op kosten van het Vlaams Fonds voor de Letteren, die haar daarvoor selecteerde uit zestien jonge illustratoren. En ze werd vergezeld door Carl Cneut, een collega-illustrator die al meer boeken bij De Eenhoorn op zijn naam heeft en grote internationale bekendheid geniet. Ze trok de aandacht van uitgeverijen uit de hele wereld en van de internationale pers.

Bezield materiaal

Vermeire studeerde grafische en reclamevormgeving en vervolgens vrije grafiek

aan de Gentse Academie. 'Omdat ik al een opleiding gevolgd had, kon ik daar de eerste twee basisjaren overslaan', vertelt Vermeire. 'Daardoor had ik de basiskennis van de oude druktechnieken gemist, waaraan vaak een ingewikkeld procédé voorafgaat: je dient het materiaal eerst zorgvuldig te vernissen, in te krassen en nadien in te zuren. Ik kon daar echter het geduld niet voor opbrengen en vond het ook niet nodig. Bovendien beschikte ik thuis niet over de nodige faciliteiten om die technieken volgens de regel toe te passen. Ik nam hier en daar wat kneepjes over van mijn medestudenten en zorgde ervoor dat ik thuis op mijn eentje verder kon experimenteren. Op de Academie hadden we een enorm groot atelier, waar overal afvalmateriaal lag te slingeren: gebruikte offsetplaten waarin ik tekeningen kraste, maar ook oud papier, verweerde texturen en stoffjes. Ik inkte al deze materialen in en legde ze direct onder de etspers. Zo heb ik mijn eigen techniek ontwikkeld. Ik werk graag met materiaal dat al een ziel heeft. Ik ga ook naar rommelmarkten, op zoek naar materialen die ik kan gebruiken. In mijn atelier liggen de meest onnozele dingen verzameld. De platen die onder de pers vandaan komen, bewerk ik vaak nog met potlood en verf. Vervolgens scan ik ze in en in Photoshop

breng ik ten slotte alle laagjes samen tot een compositie.'

De vrouw en het jongetje werd in 2008 bekroond met de Boekenpluim, de Vlaamse prijs voor illustratoren. Haar volgende prentenboeken zijn kleurrijker. 'Aanvankelijk schrikte het gebruik van kleuren mij af, ik wilde immers zo veel mogelijk de oorspronkelijke kleuren van mijn materiaal laten zien. Al begreep ik dat de publicatie van zo een donker kinderboek voor De Eenhoorn een risico was.' Aan haar oorspronkelijke tekeningen voor haar tweede prentenboek, *Mannetje en vrouwtje krijgen een kind*, voegde zij op verzoek van de uitgever kleur toe. 'Dat past bij het verhaal, vol rozengeur en maneschijn, over een jong en fris koppel nog wel. Het werd een ploeterboek, want ik vind het leuker om de donkere kant van personages te illustreren.' Haar moeite met de kleuren en romantiek verraden zich in de details: een waslijn waaraan, behalve kinderleertjes en schetsen van het babytje in wording, ook een muisje aan zijn staart hangt te spartelen. '*Mare en de dingen* vond ik veel gemakkelijker om te maken. Ook omdat het over een zwaarder onderwerp gaat: de relatie van een meisje met haar oma, die ziek wordt en haar spraakvermogen verliest, maar met wie zij een eigen manier vindt om te communiceren.'

Aandacht voor details

Uitgever Marita Vermeulen van I hoorn introduceerde Vermeire als boekenillustratrice. Een docent v. Gentse Academie maakte haar at Kaatjes werk. 'Haar afstudeerpro, opleiding grafische en reclamevo was een boek, *Ergens*, waarvoor : de tekst als de illustraties maakte ermee de René Bruynsenade-de v prijs', vertelt Vermeulen. 'Ze is e stem in het landschap van Vlaa stratoren. Haar werk is van een s heid, maturiteit en gevoeligheid. zo een jonge mens nooit eerder l mogen zien. Haar beelden grijpe Zozeer dat het in Bologna een pa gebeurde dat mensen die ik haar liet zien, vroegen om een time-o Wat fijn is aan de samenwerking Kaatje is dat zij gewoon doorgaa geconcentreerd op haar werk dat maal niet bezig is met vragen al zouden ze ervan vinden?' 'Al we naadloos of iets werkt of niet. Er steeds haar grenzen op. Het is e daar getuige van te zijn.' En zo is Tine Mortier 'ongelooflij met de illustraties die Vermeire t tekst voor *Mare en de dingen* mae 'Haar prenten, ook de donkere, h veel poëzie. Ongelooflijk hoeveel

Illustraties uit *De vrouw en het jongetje* en *Mare en de dingen* (De Eenhoorn)

Aandacht voor details

Uitgever Marita Vermeulen van De Eenhoorn introduceerde Vermeire als kinderboekenillustratrice. Een docent van de Gentse Academie maakte haar attent op Kaatjes werk. 'Haar afstudeerproject bij de opleiding grafische en reclamevormgeving was een boek, *Ergens*, waarvoor ze zowel de tekst als de illustraties maakte. Ze won ermee de René Bruynsenade-de Witteprijs', vertelt Vermeulen. 'Ze is een unieke stem in het landschap van Vlaamse illustratoren. Haar werk is van een schoonheid, maturiteit en gevoeligheid die ik bij zo een jonge mens nooit eerder heb mogen zien. Haar beelden grijpen aan. Zozeer dat het in Bologna een paar keer gebeurde dat mensen die ik haar beelden liet zien, vroegen om een time-out. Wat fijn is aan de samenwerking met Kaatje is dat zij gewoon doorgaat. Ze is zo geconcentreerd op haar werk dat zij helemaal niet bezig is met vragen als "wat zouden ze ervan vinden?" Al weet zij naadloos of iets werkt of niet. En ze zoekt steeds haar grenzen op. Het is een eer om daar getuige van te zijn.'

En zo is Tine Mortier 'ongelooflijk blij' met de illustraties die Vermeire bij haar tekst voor *Mare en de dingen* maakte. 'Haar prenten, ook de donkere, hebben zo veel poëzie. Ongelooflijk hoeveel mooie

details zij gebruikt. En ze is er heel goed in geslaagd om een evenwicht te vinden tussen zware en lichtere delen van het verhaal. Ik ken haar niet zo goed, onze contacten lopen via de uitgever. Ik heb één keer naast haar gezeten op de boekenbeurs van Antwerpen. Ze liet me toen een paar fotootjes zien die zij op haar mobiele telefoon getrokken had van schetsen voor *Mare en de dingen*. Die schetsen stónden.' Wat Mortier zich wel afvraagt is hoeveel tijd Kaatje in haar werk steekt, arbeidsintensief als elke prent eruitziet. 'Ze moet heel perfectionistisch zijn, zo veel aandacht zij besteedt aan de details.'

Vermeire zelf zou soms juist wat minder gedetailleerd willen werken. 'Ik houd mezelf vaak voor dat een tekening alleen maar goed kan zijn als er heel veel bloed, zweet en tranen aan voorafgegaan zijn. Terwijl een spontane schets soms veel beter is. Dat zie je bijvoorbeeld in het werk van Joanna Concejo, die ik in Bologna ontdekte. Hoe zij met een enkele potloodlijn zo veel neer kan zetten, daar heb ik veel bewondering voor.'

Routine en rust

In de roes van Bologna dacht Vermeire even dat zij haar leven anders moest gaan inrichten, om zich volledig te kunnen toe-

spitsen op het tekenen. Nu werkt zij een paar dagen in de week in een slagerij – naast 'de realiteit' en haar kindertijd een van haar inspiratiebronnen, vanwege het uiteenlopende cliënteel. 'Maar de dag voordat ik naar Bologna ging, was ik pas verhuisd, dus bij terugkomst stond ik onmiddellijk terug met mijn voetjes in de realiteit. Nu heb ik gewoon besloten om verder te doen zoals voorheen. Het werk bij de slagerij is routineus en zorgt voor een vast inkomen. Het geeft me de rust die ik nodig heb om mijn werk met volle plezier te kunnen blijven doen. Ik ben blij dat ik niet afhankelijk ben van deadlines en opdrachten. Niettemin sta ik open voor alle nieuwe uitdagingen die zich zullen aanbieden. Afhankelijk daarvan zal mijn leven misschien andere wendingen aannemen, maar voorlopig neem ik geen overhaaste beslissingen. Wel heb ik in Bologna ideeën opgedaan en contacten gelegd die ik kan aanboren. Eén daarvan is Neal Hoskins van de Britse uitgeverij Winged Chariot, die zich bezighoudt met de digitale presentatie van boeken en andere virtuele experimenten met boeken op het internet. Hij was geïnteresseerd in een samenwerking. Er ligt nog helemaal niets vast, maar ik sta er zeker voor open.'

Droevige dingen

Op aanraden van Carll Cneut bereidt Vermeire nu een project met dieren voor, een voor haar nog onbekend terrein. Graag zou ze daarbij, of bij een volgend project, nauwer samenwerken met een auteur dan ze tot nu toe gedaan heeft. Ook al werkt ze ook graag alleen. Maar haar ambitie is inhoudelijker: 'Ik zou graag prentenboeken maken voor een ouder publiek, volwassenen, zeg maar vanaf twaalf jaar. Uiteindelijk was het niet speciaal mijn bedoeling om illustraties voor kinderboeken te maken, al vind ik dat leuk. Ik houd van droevige dingen en thema's die kinderen niet altijd begrijpen. En later zou ik graag een boek maken waarin ik niet alleen mijn tekenlusten botvier, maar ook de teksten schrijf.'